

mu potrzebny na założenie olbrzymiego zakładu przemysłowego, w którym miał urzeczywistnić swój ideał uszczęśliwienia ludzkości. W końcu po oryginalnem życiu traci majątek, bierze się do autorstwa i wreszcie przyjmuje od swego starego lokaja wspañiałomyślnie ofiarowaną izdebkę i utrzymanie. Dzieła jego są: 1) „Reorganizacya“, 2) „Parabola polityczna“, 3) „System industrialny“, 4) „Katechizm przemysłowców“ i 5) „Nowy chrześcianizm“. Z licznych tych prac a zarazem z programów jego uczniów można w krótkości takie zrobić streszczenie. Najważniejszą klasą w państwie, jest klasa, która coś realnego produkuje i realne korzyści przynosi. „Gdyby Francya straciła — twierdzi St. Simon — króla i 1000 dostojników — to strata ta byłaby znacznie mniejszą niż utrata 1000 robotników“. Klasą taką są wedle St. Simona przemysłowcy, obok nich istnieje jeszcze klasa liberalna i feodalna. Przemysłowcy czyli innymi słowy robotnicy, mają prawo do rządzenia państwem. Antagonizmy społeczne i wyzyskiwanie mają być zniesione zapomocą zastosowania zasady: „Każdemu wedle jego gospodarczych zdolności, a następnie każdemu wedle pracy“. Aby to zrozumieć, trzeba posłuchać dalej. Własność indywidualna znosi się, ale władanie majątkiem pozostaje prywatne.

Otóż państwo daje różnym ludziom różnej wielkości kapitały (przyczem pod słowem kapitał należy rozumieć ziemię, fabryki i t. d. czyli środki do pracy) wedle zdolności gospodarczych danego osobnika, a nagroda tego to osobnika ma być wymierzana wedle jego pracy. Tym sposobem byłaby zdaniem St. Simona najlepsza gwarancya, że kapitał zostanie jak najstaranniej zużytkowany. Po śmierci właściciela a raczej posiadacza tylko, wraca własność do osobno na ten cel utworzonych banków. Na téj to podstawie ma nastąpić zrównanie wszystkich, a jeszcze w dodatku ma prawdziwa nie dogmatyczna religia, wyrównać antagonizmy społeczne. Saint Simon podniósł także w swoim programie sprawę emancypacyi kobiet. Umarł w r. 1825 — a wpływ jego nigdy nie zdołał się rozszerzyć w masach roboczych.